

Verksamhetsberättelse för Adelsö Hembygdslag för år 2008

Styrelsen har under året bestått av

Ordförande	Anders Sahlén
Vice ordförande	Agneta Collberg
Kassör	Göran Lindblad
Sekreterare	Jan Bystedt
Ledamöter	KV Jacobson Mats Lundgren Per Lundstedt
Suppleanter	Lotta Ahlborg Gunnar Axe Hans Holm Bengt Magnusson

Övriga poster och uppdrag inom Adelsö Hembygdslag

Revisorer	Seth Björk Hans Dellrud
Revisorssuppleanter	Lars Carlsson Lena Åkerström
Valberedning	Jan Gertz (sammankallande) Ingrid Collberg Britta (Titti) Ekman

Externa kontakter Gunnar Axe (ansvarig)

Programkommittén KV Jacobson (sammankallande), Jan Bystedt, Per Lundstedt

Dokumentationskommittén Anders Sahlén (sammankallande)

Fotogruppen Anders Sahlén (ansvarig), Göran Lindblad

Dokumentgruppen KV Jacobson (ansvarig), Hans Holm

IT-ansvarig Mats Lundgren

Museikommittén KV Jacobson (sammankallande)

Föremålsgruppen KV Jacobson (ansvarig), Mats Lundgren, Per Lundstedt

Renoveringsgruppen Anders Sahlén (ansvarig), Hans Holm, Bengt Magnusson

IT-ansvarig Mats Lundgren

Reparationer och underhåll av byggnader Anders Sahlén (ansvarig), Börje Hägg, Guy Loberg

Bagarstugan och bakningsdagarna Agneta Collberg

Kryddträdgården Lotta Ahlborg

Tillsyn och bokning av Uppgården Seth och Marianne Björk

Hemsidesansvarig Susanne Jacobsson

Medlemmar

Antalet betalande medlemmar var 112. Medlemsavgiften var för 2008 100 kr. Föreningen har en hedersmedlem, Johan af Klint.

Möten

Årsmötet hölls den 16 mars i Hembygdsgården. Ett viktigt beslut var godkännandet av nya stadgar för Adelsö Hembygdslag. Såväl stadgarna som årsmötesprotokollet finns tillgängliga på Hembygdslagets hemsida. Efter förhandlingarnas avslutande berättade Seth Björk om de strävsamma systrarna Högsberg, även kallade Tant Blå och Tant Röd.

Styrelsemöten. Styrelsen har under året haft 10 protokollförda sammanträden. Protokollen återfinns på Hembygdslagets hemsida. Publiceringen sker snabbare än tidigare, eftersom protokollen godkänns per capsulam en kort tid efter varje möte och inte först vid nästkommande styrelsemöte. Beslut har tagits om tydligare arbetsformer för hembygdslaget. Ansvar har fördelats på kommittéer och grupper, var och en med sin sammankallande eller ansvariga person (se ovan). Alla medlemmar är välkomna att delta i dessa kommittéer och grupper.

Stöd och bidrag

Från **Adelsö-Munsö församling** har hembygdslaget fått ett bidrag på 5000 kr till driften av Uppgården.

Från **Ekerö kommun** har föreningen erhållit ett verksamhetsbidrag på 6000 kr för år 2008. Studieverksamhet och guidningar har skett i samarbete med **Studieförbundet Vuxenskolan**.

Aktiviteter och arrangemang

Vagnsrenovering

Onsdagen den 23 januari berättade vagnmakare Ove Lindholm om hur han går till väga vid renovering av gamla vagnar och visade bilder på vagnar och slädar som han själv gjort i ordning. Han tittade också på våra fordon och gav renoveringstips. Deltagarantal: 15.

Gamla Adelsöbilder

Vid tre tillfällen under året (21 februari, 24 april och 23 oktober) har dokumentationsgruppen ordnat visning i Uppgården av gamla Adelsöbilder med ”folk från Hallsta”, Björks lanthandel och åkeri, ångbåtar samt bilder på många gamla Adelsöbor. Deltagarantal 33, 48 resp. 28.

Adelsö kyrka i historien

Den 6 mars besökte vi Adelsö kyrka. KV berättade om händelser i Adelsö kyrkas historia från 1100-talet och framåt. Kyrkvärden Titti Ekman förevisade kyrkans skrudar med Svän Fogelqvist som modell. Johan af Klint, hedersmedlem i Hembygdslaget, berättade om

votivskeppet som hans far en gång skänkte till kyrkan. Kyrkvaktmästare Desirée Björk visade dyrgriparna i kassaskåpet och Seth Björk guidade i kyrktornet. Deltagarantal: 28.

Vi letar torp

En ovanligt innehållsrik, fem timmar lång, ”torpvandring” genomfördes den 30 mars i strålande vårväder. Lennart Rydberg hade med sig kartkopior över de områden vi skulle besöka såg och gav oss insikter i förhållandena i gamla tider.

Kunsta ägare, Hans Dellrud, guidade oss till Kunsta torp och därefter till Lövlund, vid det som en gång var Kunsta brygga. En bit från nuvarande mangårdsbyggnad, åt Sättrahället till, visade Hans oss spår efter en av de tre gårdar som utgjort Kunsta by, varefter vi tog oss till Norrskog. Vid Hanholmen klättrade vi upp på platån där Hanmoras kvarn en gång legat. Lennart Rydberg läste för oss ur ett skattläggningsdokument från 1700-talet. Vi tog oss sedan till platsen på Prästgårdens mark där det nu försvunna torpet Skoglund en gång låg. Innan vi avslutade gick vi ett stycke in på den gamla Hanmoravägen för att se råröset från 1726 mellan Prästgården och Lundkulla vid KV:s skog. Deltagarantal:13.

Fågelskådning

Under ledning av Björn Lindblad skådades det fågel vid Hovgårdsviken ett par timmar på förmiddagarna 19 april och 3 maj. Deltog gjorde 14 resp. 3 personer samt bl.a. en salskrake och en simmande mink.

Baka i stenugn

Bakning i bagarstugan anordnades av Agneta Collberg under våren den 26 och 27 april samt under hösten den 17, 18 och 19 oktober uppdelat på flera grupper per dag. Sammanlagt deltagarantal var 48.

Vandringdagen på Kristi himmelfärds dag den 1 maj

K V och Arne Westberg ansvarade för stationen vid Kunsta gravfält, där de serverade mjöd ur horn samt berättade om gravfältet. Det vackra vädret till trots passerade bara 160 personer.

Vandring på historiska platser

Den 4 maj på förmiddagen berättade Britta Ekman om Hovgårdsbyns historia, om några bemärkta gravar på kyrkogården (riksdagsman Erik Andersson, Gunnar Hallström) samt om Sockenstugan, som en gång låg i Hovgårdsområdet. Deltagarantal: 7.

Inspiration i örtagård

Den 8 maj på kvällen samlade trädgårdsexperten Margareta Hoffman Nygren oss för att inspirera till höstens studiecirkel om örter och läkeväxter. Vi tittade närmare på Uppgårdens örtagård och Margareta tipsade om vad som borde göras. Deltagarantal: 12.

Hembygdsgården den 3 augusti på Uppgårdens

I vanlig ordning firade hela Sverige hembygdens dag den första söndagen i augusti. Temat för vår hembygdsgård var ”Konstnärlig verksamhet på Adelsö”.

Dagen inleddes med korum, som leddes av Svän Fogelqvist.

I Hembygdsgården var det stor utställning av måleri, vävning, foto, glaskonst, träarbeten, silverarbeten och stickning, totalt 18 enskilda utställare plus Adelsö vävstuga.

Marknad hölls som sig bör vid Uppgården med bygdens produkter (fårprodukter, trädgårdsprodukter, textil, honung m.m.), bokförsäljning av Björn Ambrosiani, växtbytarbord samt försäljning av Hallsta bykapells CD-skiva, Adelsökort och Arne Lindblads Adelsöbok. Andra bekanta inslag var lotteriet, musik av Ö-laget, matservering av Adelsö krog, kaffeservering i Kafé Uppgården, bakning i Bagarstugan (Lotta Persson) samt smörkärning (Håkan Bergkvist). Inför dagen hade fem bord och sex tält inhandlats. Det vackra vädret bidrog till att besökarna blev ca 350.

Vandring på Stenbyområdet

Den 21 september gjorde vi en fyra timmars vandring i Stenbyområdet. Först tittade vi på Stenby slotts park och fick sakkunniga kommentarer av trädgårdsmästare Erik Svensson i Bollnäs. Därefter besåg vi gravfältet vid Grindstugan, Stenby allé, Stenby brygga, resterna av spårförbindelsen från sågen vid Sjöstugan till ångbåtsbryggan, fundamentet till en skvaltkvarn från 1720-talet samt ett pumpverk som drivits med hästvandring. Vi besåg också minnesmärken resta av besökande ordenssällskap på 1800-talet, ett naturvårdsprojekt drivet av Maria Sjömander och Torbjörn Svensson samt "Pannrummet", handelsträdgården Bollnäs f.d. växthuspannum som byggts om till ett fint samlingsutrymme. Dagen bjöd de 25 deltagarna på septembers vackraste väder.

Kryddor och läkeörter

Fyra torsdagar med start 11 september ledde Margareta Hoffman Nygren en studiecirkel med 13 deltagare på temat "Om odling, hantering och användande av kryddväxter och om deras medicinska och andra egenskaper". Bl.a. fick deltagarna lära sig att själva komponera örtteer. Cirkeln avslutades gemensamt med "potatiscirkeln" (se nedan).

Potatis, vår viktigaste föda

Agneta Collberg, som själv vuxit upp med potatisodling, samlade 14 deltagare till denna studiecirkel, delvis de samma som i kryddcirkeln. Adelsö är som bekant gammal potatisodlarbygd och 2008 var dessutom av FN utnämnt till potatisens år. Cirkeln behandlade potatisens historia, olika potatissorter, deras smak och andra egenskaper, odlingsteknik förr och nu, bilder från potatisodling på Adelsö förr och nu, liksom tillhörande transporter. En kväll ägnades åt provsmakning (blindprovning) av ett antal potatissorter. Cirkeln avslutades gemensamt med kryddcirkeln (se ovan) och med intagande av smakfulla krydd- och potatisrätter som deltagarna i de båda cirklarna tillagat.

Besök från Munsö skola

Fredagen den 17 oktober fick klass fyra från Munsö skola av Agneta Collberg lära sig att baka i stenugn i Bagarstugan. De blev också guidade i hembygdsmuseet av KV Jacobson och i kyrkan av Britta Ekman.

Julavslutning

Torsdagen den 27 november ordnades julavslutning i Hembygdsgården. Ett antal medlemmar hade hjälpts åt att arrangera ett gott julbord. KV Jacobson och Göran Lindblad hade gjort ett bild- och berättelseprogram om Grindby och dess granngårdar och de människor som bott där. Ett inledande avsnitt handlade om riksdagsmannen Erik Andersson och hans dramatiska bana. Kvällen lockade 51 deltagare.

Tomteverkstad

30 barn och ett antal vuxna samlades i Uppgården lördagen den 6 december för att i tre timmar under ledning av Agneta Collberg och Gunnar Axe tillverka julklappar. Ett par av årets alster var fågelholkar samt klädgalgar av naturligt formade grenar.

Hembygdmuseet Uppgården

Byggnaderna och trädgården

Magasinet, vagnslidret och bagarstugan har hållits öppna samma tider som kaféet, på hembygdsgdagen och i övrigt enligt överenskommelse.

Kaféet i Uppgården drevs under sommarsäsongen av Johan Björk.

Träden i Uppgårdens trädgård har beskrivits av Bengt och Solveig Magnusson.

Hembygdslaget har vidare kontaktat trädgårdsmästare Erik Svensson i Bollnäs för att få råd betr. ”föryngring” under 2009 av fruktträdsbeståndet, om möjligt med gamla sorter.

Grindstolparna och grindarna kom på plats i tid till hembygdsgdagen. Olle Weslien bidrog med smidesarbete.

Lasse Rönnqvist har utfört viss renovering av bokskåpet i salen i Uppgården.

Fönstren i bagarstugan renoverades under hösten. Glaset skänktes till hembygdslaget av Erikssons glasmästeri på Färingsö.

Till Uppgården har införskaffats fyra pulversläckare.

På förslag av Seth Björk kommer det i fortsättningen att bli förannonserade arbetsdagar, en på våren och en på hösten, då alla medlemmar är välkomna att hjälpa till.

Dokumentation

För att kunna bevara och presentera material har en stor hårddisk och en dataprojektor inhandlats. Bilder från Adelsöbors privata fotoalbum har skannats in.

Skriften ”Adelsö – min barndoms vackra ö” med Arne Lindblads minnen, under våren färdigredigerad av Anders Sahlén och dennes hustru, och som hembygdslaget låtit trycka, har fått ett väldigt positivt mottagande och även genererat en del intäkter.

Gammalt utställningsmaterial förvarat i Uppgårdens övervåning har inventerats och ska delvis fräschas upp.

Museisamlingarna

En omfattande inventering av våra museiföremål har pågått under året. Alla föremål fotograferas med digitalkamera och på registerblad antecknas uppgifter om föremålen. Ett dataregister över föremålen kommer att upprättas. En gammal eka, som hembygdslaget tidigare fått och som använts av en fiskare Alm på Färingsö, flyttades till Uppgården under hösten. Den kommer att ges en skyddad placering invid vagnslidret. Hjulen till KV:s Jacobsons gamla trilla har renoverats av Ove Lindholm, medan resten av trillan är isärplockad, renskrapad och redo för målning.

Adelsö i januari 2009

Styrelsen
